

בשלח, המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריאל

'הכלכלה המדברית החדשה'

ובכן, שוב, לכאורה ורק לכאורה, הקב"ה מגיב לאירועים. רק לאחר שעדת בני ישראל מתלוננת - מִיִּיתָן מוֹתָנוּ בְּיַד־יְקֹנֶק בְּאַרְץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל־סִיר הַבֶּשֶׂר בְּאֶחְלָנוּ לֶחֶם לֶשְׂבַע כִּי־הוֹצֵאתָם אֶתֵּנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהַמְיִת אֶת־כָּל־הַקְּהָל הַזֶּה בְּרָעַב, משיב האל - הַנְּנִי מִמַּטִּיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם. אם כוונתו של האל היתה להאכילם את המן במדבר מדוע צריך היה להמתין עד לתלונתם, מדוע להרעיבם? האם תלונתם אינם מוצדקת? האם יוכלו להשקיט רעבונם ורעבון ילדיהם בחזיונות ובניסים אותם חוו אמש? ובמלים אחרות, האם מיישהו מצפה לכך כי בעקבות חזיונות נשגבים גדולים ככל שיהיו תחושת הרעב הפיזית תיעלם?

מניסיון זה אנו למדים את עקרונותיה של 'כלכלת המדבר החדשה', הכלכלה המתאימה לעם החדש שזה אך עתה נוצר:

עקרון התפילה - יש להתפלל לכלכלה טובה ומספקת. תלונת בני ישראל הכרחית לתגובת האל, היא היא התפילה המנוסחת אמנם בגסות רוח ובחוסר טאקט אך היא פונה אל השם. האל הוא הכתובת. בני ישראל מתייחסים אל הקב"ה כאל מקור צרותיהן ואל מקור הצלתן כאחד - מִיִּיתָן מוֹתָנוּ בְּיַד־יְקֹנֶק בְּאַרְץ מִצְרַיִם, לא בידי פרעה ולא בידי עבדיו. זהו תנאי הכרחי ראשון לכלכלת המדבר החדשה. בני ישראל עמדו בו אף שלא בכבוד רב. לא מצאנו כי האל כועס על תלונתם אלא אדרבא הוא הופך את תלונתם לניסיון. זו אינה תגובת האל לתלונה אלא ניסיון האל

עקרון האמונה - בכלכלה החדשה חובה להאמין. חובה להאמין כי הלחם מן השמים, חובה להאמין כי הוא יגיע מידי יום, חובה להאמין כי ביום השישי תהיה מנה כפולה שלא תבאיש. הרבה אמונה בפתיתים היורדים מן השמים.

עיקרון העשייה - יכול היה הקב"ה במסגרת הנס לדאוג שמנת המן תגיע לכל אחד ישירות לאוהלו. דרך זו לא נבחרה כדי ליצור שותפות של האדם עם הנס. בני ישראל היו חייבים לעשות מעשה - וַיִּצְא הָעָם וַלְקָטוּ דְבַר־יּוֹם בְּיוֹמוֹ. גם בשביל מן היורד מן השמים צריך לעבוד. בכלכלה החדשה כל אחד מן הצדדים צריך לתרום את חלקו.

עיקרון החינוך - וַיִּדְעֻתָם כִּי יְקֹנֶק הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. זהו עיקרון העל, הוא המטרה והוא התכלית ליכלכלה המדברית החדשה' כמו לרוב המצוות בתורה. האירוע המכונן של עמנו אינו בריאת העולם אלא יציאת מצרים. כל קורותינו וכל מצוותינו יונקים מאירוע מכונן זה כולל ירידת המן.

להערות: hazutg@gmail.com